כְּבָר יָצְאוּ כֻּלָּם בַּאֲכִילַת הַבּוֹצֵעַ, כִּי אֵין צְרִיכִים כֻּלָּם לֶאֱכֹל מִן פְּרוּסַת הַבּוֹצֵעַ, רַק שֶׁעוֹשִׂין כֵּן לְחִבּוּב מִצְוָה (רוקח (סר' שמט) ואור זרוע (מ"פ סר' קמד)):

ז [י]**רְאוּבֵן שֶׁהָיָה נוֹטֵל יָדָיו לַאֲכִילָה, וְיַעֲקֹב הָיָה מְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא וְנִתְכַּוֵּן (מד) לְהוֹצִיא הַשּׁוֹמְעִים, (מה) וְאַחַר כָּךְ נִגַּב רְאוּבֵן יָדָיו (מו) וּבֵרַךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם, לֹא הָוֵי הֶפְסֵק [ח] [ט]שָׁכַח וְאָכַל וְלֹא בֵּרַךְ הַמּוֹצִיא, אִם נִזְכַּר בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה (מז) מְבָרֵךְ, וְאִם לֹא נִזְכַּר עַד שֶׁגָּמַר סְעוּדָתוֹ (מח) אֵינוֹ (יט) מְבָרֵךְ: [ט] [ע]אִם הוּא מְסֻפָּק אִם בֵּרַךְ הַמּוֹצִיא אִם לָאו, (מט) אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ: [י] [פ]אִם (נ) * בְּמָקוֹם בֵּרְכַת הַמּוֹצִיא (נא) בֵּרַךְ שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בִּדְבָרוֹ, אוֹ שֶׁאָמַר * בָּרִיךְ רַחֲמָנָא (יג) [יג] מַלְכָּא מָארֵי דְּהַאי (נב) * דְּהַאי פִּתָּא (נג) יָצָא: [יא] [צ]אִם הָיוּ

ג ספר ארחות חיים (הל' סעודה סר' טו).
ס בְּרָכוֹת נ"א (ע"א).
ע טור ושמ"ג (עשין כו) ורמב"ם בפרק ד' (ה"ב) מהלכות בְּרָכוֹת לְפִי נוסחאות שלנו. פ בְּרָכוֹת מ' (ע"ב). צ שם מ"ב (ע"א).

בַּאֵר הֵיטֵב

ח (יג) **מְבָרֵךְ.** כָּתַב בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ואם שכח) אִם יָכוֹל לֶאֱכֹל יְבָרֵךְ וְיֹאכַל מְעַט. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק כא) וְטוֹב לַעֲשׂוֹת כֵּן מֵאַחַר שֶׁהָרַשְׁבָּ"א (נ: ד"ה והתניא) כָּתַב דְּלְהָרַאֲב"ד (שהובא ברשב"א) צָרִיךְ לְבָרֵךְ אַף עַל פִּי שֶׁגָּמַר סְעוּדָתוֹ, וְלָכֵן טוֹב לְהוֹצִיא עַצְמוֹ מִפְּלוּגְתָּא: **י** (יג) **מַלְכָּא מְאֹרֵה.** אֲפִלּוּ לֹא אָמַר פִּתָּא נַמִּי יָצָא. בֵּית יוֹסֵף (ד"ה

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לְשַׁעֲיָמָה הָוֵי הֶפְסֵק כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ קְצָת פּוֹסְקִים בַּצַּנִּיעַ אָמַן אַחַר בְּרָכַת קְרִיאַת שְׁמַע, וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ פַּעַם אַחֶרֶת וְהָוֵי בְּרָכָתוֹ הָרִאשׁוֹנָה לְבַטָּלָה, וְלָכֵן אֵין לְהַפְסִיק בַּצַּנִּיעַ אָמַן, וְכֵן בִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא וְכָל אֶחָד כִּבְרוֹ לְפָנָיו אֵין לַעֲנוֹת אָמַן אַחַר בְּרָכַת חֲבֵרוֹ עַד שֶׁיִּטְעַם אַחַר בְּרָכָתוֹ עַיֵּן שָׁם: **י** [יג] **מַלְכָּא מְאֹרֵה.** עַיֵּן בְּאֹר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בַּ"ח סִימָן קס"ח (ס"ב, ע"י"ש) דְּאִם בָּרוּךְ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת עַל הַפַּת לֹא יָצָא, וְכֵן כָּתוּב בְּבֵית יְהוּדָה (אר"ח) סִימָן מ"א, וְכָתַב

בְּבֵרְכֵי יוֹסֵף (סק"י) שַׁדַּעַת הַבַּיִת יוֹסֵף (סר' קסח ד"ה ומה שפירש) וְהַשּׁ"ז (סר' קסח סק"ו) וְהָאַלְיָה רַבָּה (סר' קסח סק"ב) דְּיָצָא, וְכֵן כָּתַב בְּאֶלֶף הָעוֹזֵר סִימָן קס"ח (ד"ה ובסעיף יג) לְדַעַת הַבַּיִת יוֹסֵף, וְהַבְּרֵכִי יוֹסֵף צִדֵּד לוֹמַר דְּאִפְשָׁר שֶׁגַּם הַב"ח מוֹדֶה וְעַיֵּן שָׁם בְּשִׁיּוּרֵי בְּרָכָה (סק"ה) וּבְסִימָן ר"ז (בשיורי ברכה סק"א) דְּגַם הָרַמַּ"ע בְּאֶלְפְּסִי זוּטָא (ברכות פ"ו) סְבִירָא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה אבל), וְצָרִיךְ עִיּוּן לְדִינָא:

ז (מד) **לְהוֹצִיא הַשּׁוֹמְעִים.** וְגַם הַשּׁוֹמְעִים כִּוְּנוּ לָצֵאת בְּבִרְכָתוֹ:

(מה) **וְאַחַר כָּךְ נִגַּב וְכוּ'.** הוּא הַדִּין (מכ) כְּשֶׁכָּל הַנְּטִילָה וּבְרָכַת עַל נְטִילַת יָדַיִם הָיָה אַחַר כָּךְ גַּם כֵּן יוֹצֵא בְּדִיעֲבַד, דְּכָל זֶה לֹא הָוֵי הֶפְסֵק דְּהָוֵי צָרְכֵי סְעוּדָה וְכַנַּ"ל (ס"ו), וְלֹא נָקֵט לָשׁוֹן זֶה אֶלָּא לְהוֹרוֹת לָנוּ דְּאִם בֵּרַךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם הָיָה בְּשָׁעָה שֶׁיַּעֲקֹב - בֵּרַךְ הַמּוֹצִיא דְּלֹא יָצָא, דַּהֲרֵי צָרִיךְ לְהָבִין וְלִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁאוֹמֵר הַמְבָרֵךְ וְלֹא לְהַפְסִיק בְּדִבָּרִים אֲחֵרִים וְאָז שׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה [עַיֵּן לְקַמָּן סִימָן קפ"ג סוֹף סָעִיף ו'], וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים נִכְשָׁלִין בָּזֶה בְּלֵיל שַׁבָּת קֹדֶשׁ כְּשֶׁהַבַּעַל הַבַּיִת מוֹצִיא בְּנֵי בֵּיתוֹ בְּקִדּוּשׁ:

(מו) **וּבֵרַךְ עַל נְטִילַת וְכוּ'.** וְאַף עַל גַּב דְּקַיְימָא לָן שׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה, וּכְבָר פָּסַק הַמַּגֵּן אַבְרָהָם לְעֵיל בְּסִימָן קנ"ח סָעִיף י"א (ס"ק טז) דְּאִם קָדַם שֶׁבֵּרַךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם בֵּרַךְ הַמּוֹצִיא לֹא יוּכַל לְבָרֵךְ עוֹד עַל נְטִילַת יָדַיִם, שֶׁאנִי הָכָא דְּלֹא נִגַּב יָדָיו (מד) קָדַם בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא וְלֹא נִגְמַר הַמִּצְוָה עֲדַיִן, אֲבָל אִם כְּבָר נִגַּב גַּם כֵּן, לֹא יָכוֹל לְבָרֵךְ עוֹד עַל נְטִילַת יָדַיִם כֵּיוָן דִּכְבָר יָצָא בִּבְרַכַּת הַמּוֹצִיא:

ח (מז) **מְבָרֵךְ.** עַל מַה (מה) שֶׁיֹּאכַל אַחַר כָּךְ, דְּכִי בְּשִׁבְיל שֶׁאָכַל עַד עַתָּה בְּלִי בְּרָכָה יַחְזוֹר וְיֹאכַל בְּלִי בְּרָכָה [גְּמָרָא (נא.)]:

(מח) **אֵינוֹ מְבָרֵךְ.** שֶׁבִּרְכַּת הַנֶּהֱנִין הוּא כְּשֶׁאָר בִּרְכַּת הַמִּצְוֹת שֶׁאֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם אֶלָּא עוֹבֵר לַעֲשִׂיָתָן וְלֹא אַחַר כָּךְ, אֶלָּא אִם כֵּן הִיא מִצְוָה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְבָרֵךְ עָלֶיהָ עוֹבֵר לַעֲשִׂיָתָן כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן קנ"ח סָעִיף י"א (מו) וּמִיהוּ אִם אֶפְשָׁר לוֹ לֶאֱכֹל (מז) עוֹד מְעַט טוֹב שֶׁיְּבָרֵךְ הַמּוֹצִיא וְיֹאכַל: **ט** (מט) **אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ.** כְּשֶׁיֹּאכַל עוֹד, דִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן וּפְסֵקָהּ לְקֻלָּא, (מח) וּמַשְׁעַם זֶה אֲפִלּוּ אִם יִרְצֶה לְהַחְמִיר וּלְבָרֵךְ גַּם כֵּן אֵינוֹ רַשַּׁאי מִשּׁוּם בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, (מט) מִיהוּ אִם נִזְדַּמֵּן לְפָנָיו בִּמְסִבָּתוֹ אֶחָד שֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל פַּת נָכוֹן שֶׁיּוֹצִיאֶנּוּ בִּבְרַכַּת הַמּוֹצִיא: **י** (נ) **בְּמָקוֹם בֵּרְכַת הַמּוֹצִיא וְכוּ'.** הַיְינוּ אַף דְּפַת הוּא דָּבָר חָשׁוּב, אֲפִלּוּ הָכִי מִהֲנֵי בְּדִיעֲבַד אִם בֵּרַךְ שֶׁהַכֹּל, וְכָל שֶׁכֵּן עַל כָּל דָּבָר דִּדְאִיתָא לְקַמָּן בְּסִימָן ר"ו סָעִיף א': (נא) **בָּרַךְ שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בִּדְבָרוֹ.** הַיְינוּ שֶׁאָמַר 'בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בִּדְבָרוֹ', אוֹ אַף שֶׁלֹּא הִזְכִּיר תְּחִלָּה כְּלָל רַק אָמַר 'בְּרִיךְ רַחֲמָנָא' וְכוּ' לְחוּד יָצָא כֵּיוָן שָׁם שָׁם וּמַלַּת הוּא מִלְּכוּתוּת. (נ) דְּמִלַּת רַחֲמָנָא קָאֵי בְּמָקוֹם הַשֵּׁם (שֶׁכֵּן הָיוּ קוֹרִין אוֹתוֹ בְּכָבֵל), וּמִלַּת מַלְכָּא הוּא מִלְּכוּתוּת: (נב) **דְּהַאי פִּתָּא.** וְאִם אָמַר 'מַלְכָּא מָארֵה דְּהַאי' וְלֹא הִזְכִּיר שֵׁם הַפַּת כְּלָל, [א]אֲפִלּוּ דְּיָצָא כֵּיוָן שֶׁהַפַּת מְנֻחַת לְפָנָיו, וְעַיֵּן בְּאוֹר הֲלָכָה (ד"ה דהא"ז): (נג) **יָצָא.** בְּדִיעֲבַד אֲבָל לְכַתְּחִלָּה אָסוּר בְּשִׁתֵּיהֶן, דְּאַף

בְּאוֹר הֲלָכָה

הַמַּגֵּן אַבְרָהָם שְׁפַקְפֵּק בְּסִימָן רי"ג סָעִיף ב' (סק"י) עַל דִּבְרֵי הָרַמַּ"א דְּסִימָן ר"ט (שם)], אֲבָל אֵין הַחִיּוּב מֻשָּׁל עַל כָּל אֶחָד מֵהַשּׁוֹמְעִים וּבִטְעִימַת אֶחָד מֵהֶם סַגִּי, אוֹ שֶׁיִּטְעֲמוּ הַבּוֹצֵעַ אוֹ אֲפִלּוּ אֶחָד מִשְּׁאָרֵי הַמְסֻבִּין, יְכוֹלִים אַחַר כָּךְ כָּל אֶחָד לֶאֱכֹל מִכְּבָר אֲשֶׁר לְפָנָיו, וּמֵבִיא רְאָיָה לָזֶה מֵהֶהִיא דְּצִרּוּבִין (מ:) דְּאָמְרִינַן שָׁם לְטַעֲמֵיהּ דְּיָנוּקָא, אֶלְמָא דְּלָאו דַּוְקָא כָּל הַשּׁוֹמְעִים מְחַיְּבִים לִטְעֹם מִכּוֹס שֶׁבֵּרְכוּ עָלָיו אֶלָּא בְּטִעְימַת אֶחָד סַגִּי, וַאֲפִלּוּ לֹא טָעַם הַמְבָרֵךְ בְּעַצְמוֹ אֶלָּא אֶחָד מִן הַשּׁוֹמְעִים סַגִּי, כֵּן הוּא תֹּכֶן דְּבָרָיו לְמַעְיַן שָׁם וְכֵן מַשְׁמַע מִשְּׁאָרֵי רִאשׁוֹנִים בְּסָגְנָא זוֹ שֶׁעַל זֶה שָׁקְלוּ וְטָרוּ, עַיֵּן תּוֹסָפוֹת רַבֵּנוּ יְהוּדָה שְׁאַרְלַיאן (תוס' ר"י חסיד ברכות מז. ד"ה אין) וּבְרַבֵּנוּ יוֹנָה (שם)], אֲבָל אֵין הָכִי נַמִּי דְּאָסוּר לְהַפְסִיק לְכָל אֶחָד מֵהַשּׁוֹמְעִים קֹדֶם שֶׁיֹּאכַל מִכְּבָרוֹ, וְאִם הִפְסִיק אֲבַד בִּרְכָתוֹ, וּדְבָרִים אֵלּוּ יֵשׁ לְהַעֲמִים גַּם בָּרוּחַ הַמּוֹבָא בְּבֵית יוֹסֵף (שם) לְמַעְיַן בּוֹ אֶלָּא שֵׁשׁ שָׁם טָעוּת סוֹפֵר קָטָן שֶׁבְּמָקוֹם וְהִשִּׁיחוּ צָרִיךְ לוֹמַר וְהֵשִׁיחַ, וְרִצּוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאַחַר שֶׁאָכַל הַמְבָרֵךְ מִכְּבָרוֹ אַף שֶׁהֵשִׁיחַ מִכָּל מָקוֹם נִפְקֵי כֻּלָּם בִּבְרָכָתוֹ וְיוּכְלוּ אַחַר כָּךְ לֶאֱכֹל מִכְּבָרָם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם הֵשִׁיחַ קֹדֶם שֶׁאָכַל אֲבַד בִּרְכָתוֹ וְהָוְיָא בְּרָכָה לְבַטָּלָה, וּמְפֵילָא גַּם אֲחֵרִים לֹא יוּכְלוּ לֶאֱכֹל מִכְּבָרָם עַל סְמָךְ זֶה וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן ר"ג סָעִיף ב', וְזֶהוּ שֶׁלֹּא כְּדִבְרֵי הַפְּרִי מְגַדִּים (משב"ז סק"ח) שֶׁרָצָה לוֹמַר שֶׁבְּאֹפֶן זֶה לְכָלֵי עַלְמָא יוֹצְאִים, וְלַיְתָא, וְכֵן יֵשׁ לוֹמַר בְּכַוָּנַת הֶרְקָאנָטִי סִימָן ע"ד הַמּוֹבָא בְּאַלְיָה רַבָּה (ס"ק יג) עַיֵּן שָׁם, וּלְפִי זֶה גַּם הוּא יָכוֹל לִסְמֹךְ כְּהַבַּיִת יוֹסֵף. **הֵיצַד מְדַקְדְּקִין שֶׁמְּרוֹקְחַ וְאוֹר זָרוֹעַ גּוֹפָא גַּם כֵּן אֵין מְקוֹר לִדְבָרֵי הָרַמַּ"א וְקָם לֵיהּ כְּהַבַּיִת יוֹסֵף וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים:**

י * **בְּמָקוֹם בֵּרְכַת הַמּוֹצִיא וְכוּ'.** [ב]**וְאִם בָּרַךְ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת דַּעַת הָרַבָּה אַחֲרוֹנִים דְּיָצָא בְּדִיעֲבַד, וְאַלְיָה רַבָּה** (סר' קסח ס"ק טז) **בְּשֵׁם הַדְּרִישָׁה** בְּסִימָן קס"ח (סק"ב) **כָּתַב דְּבִרְכַּת בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת הִיא בְּרָכָה כּוֹלֶלֶת כְּמוֹ שֶׁהַכֹּל וְיוֹצֵא עַל כָּל דָּבָר, דְּכָל מִילֵי מַיְתֵן זַיְתִין (חוּץ מִמַּיִם וּמֶלַח), וְכֵן כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם** (ח"א) בִּכְלָל נ"ח (ס"ג) עַיֵּן שָׁם בַּנְּשָׁמַת אָדָם (סק"ב):

* **בָּרִיךְ רַחֲמָנָא וְכוּ'.** [ג]בְּטַ"ז לְקַמָּן סִימָן ר"ט (סק"ב) הֲבִיא בְּשֵׁם תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (מג. ד"ה אמרי) דְּצָרִיךְ לוֹמַר גַּם כֵּן אֱלֹהֵנָא, וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים לֹא הֲבִיאוּ דָּבָר זֶה לַהֲלָכָה וּמִשְׁמַע דִּסְבִירָא לְהוּ דְּכֵיוָן דְּרַחֲמָנָא הוּא בְּמָקוֹם שֵׁם דִּי בְּשֵׁם אֶחָד, דְּהָא פְּשִׁיטָא בֵּין לְרַב דִּבֵּי יַתְּנָן (מ:) **אִם יֹאמַר בָּרוּךְ ה' מֶלֶךְ הָעוֹלָם וְכוּ' בְּוַדַּאי יָצָא** דְּהָא הֲזָכִיר שֵׁם וּמַלְכוּת, וְעַיֵּן רַשְׁבָּ"א פֶּרֶק הָרוֹאֶה (נד. ד"ה וכתב), וּכְיָרוּשַׁלְמִי שֶׁלְּפָנֵינוּ לַיְתָא:

* **דְּהַאי פִּתָּא.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק נב) וְהוּא שֶׁהִגְבִּיהַּ אֲשֶׁר"י (פ"ו סר' כג) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים שֶׁכָּתְבוּ בִּלְשׁוֹן אֶפְשָׁר, וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ואם בירך)

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (מב) שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ס"ק יג) בְּשֵׁם הַבְּרֵכִי יוֹסֵף (ס"ק יג), וְכֵן כָּתַב גַּם כֵּן בְּסֵפֶר דִּפְשָׁקָ אֶלְיָעֶזֶר (ס"ק כח): (מג) **וּמִסְתַּבְּרָא דְּאַפִלּוּ אִם יֹאמַר שְׁפוּנְתִּי אֵז בִּלְבִּי לִבְרָכַת הַמְבָרֵךְ גַּם כֵּן לֹא יָצָא,** כֵּיוָן דְּמֵה שֶׁיּוֹצֵא בִּשְׁמִיעָה הוּא רַק מִפְּנֵי דְּשׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה וְזֶה שֶׁיָּדוּעַ כְּשֶׁשּׁוֹתֵק, אֲבָל אִם אֵז דִּבֵּר לֹא עָדִיף מֵהַמְבָרֵךְ בְּעַצְמוֹ בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא כְּשֶׁהִפְסִיק בְּאֶמְצַע בִּדְבָרִים אֲחֵרִים דְּלֹא יָצָא: (מד) **אַחַר בִּרְכַּת הַמּוֹצִיא קֹדֶם שֶׁבֵּרַךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם, יֵשׁ לְעַיֵּן בְּדָבָר דְּאִפְשָׁר דְּהָכָא עָדִיף טְפֵי,** כֵּיוָן דִּבְרַכַּת הַמּוֹצִיא עֲדַיִן לֹא הָיָה נִגּוּב לֹא יוּכַל הַבְּרָכָה לִגְרֹעַ אוֹתוֹ מִבִּרְכַּת עַל נְטִילַת יָדַיִם וְצָרִיךְ עִיּוּן: [ח] (מז) **וְהַלְּחֶם חֲמוּדוֹת** (מעיו"ט פ"ז סר' לג אות ט) **לֵיקוּטֵי דִּבְרֵי הֶרֵב: א]** ובשו"ע הרב (סי"ג) כתב שיצא. **ב]** בשו"ע הרב (סי' קסח ס"ב) כתב שהמברך בורא מיני מזונות על לחם גמור לא יצא ידי חובתו, והואיל ונשתנה לעילוי וחשיבות נשתנית ברכתו. אולם בסדר ברכות הנהנין (פ"א ה"ג), כתב שיש מחלוקת בזה וספק ברכות להקל. **ג]** בשו"ע הרב (סי"ג) לא כתב לומר גם 'אלהנא', אמנם בסדר ברכת הנהנין (פי"ג ה"ד) כתב כהט"ד.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(נד) שְׁנַיִם * אוֹ רַבִּים, * אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּם, וְדַוְקָא (נה) הַסַּבּוּ שָׁהוּא דֶּרֶךְ קְבָעַ, (או בַּעַל הַבַּיִת (נו) עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ דְּהָוֵי כְּהַסַּבּוּ) (טור), אֲבָל אִם הָיוּ יוֹשְׁבִים * בְּלֹא הֲסַבָּה, כֵּיוָן שֶׁאֵינָם נִקְבָּעִים יַחַד, כָּל אֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ, וְאִם אָמְרוּ נאכַל כָּאן אוֹ בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, כֵּיוָן שֶׁהֲכִינוּ מָקוֹם לַאֲכִילָתָן (נז) הָוֵי קְבָע וַאֲפִלּוּ בְּלֹא הֲסַבָּה, [ק]וְהָאִידָנָא שֶׁאֵין אָנוּ רְגִילִים בַּהֲסַבָּה, * יְשִׁיבָה דִּידָן בְּשֻׁלְחָן אֶחָד אוֹ בְּלֹא שֻׁלְחָן בְּמַפָּה אַחַת הָוֵי קְבִיעוּת. (נח) וַאֲפִלּוּ לִבְנֵי חֲבוּרָה כַּהֲסַבָּה דִּידְהוּ דָּמֵי. (נט) וּלְדִידָן אֲפִלּוּ קְבָעוּ מָקוֹם לַאֲכִילָתָן, אוֹ [ר]בַּעַל הַבַּיִת עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ, לֹא מְהַנֵּי * [ש]אִם הָיוּ רוֹכְבִים וְאָמְרוּ (יז) נאכַל, אַף עַל פִּי שֶׁכָּל אֶחָד אוֹכֵל מִכִּכָּרוֹ, * שֶׁלֹּא יֵרְדוּ מֵהַבְּהֵמוֹת, מִצְטָרְפִין (סא) כֵּיוָן שֶׁעָמְדוּ בְּמָקוֹם אֶחָד, אֲבָל אִם הָיוּ אוֹכְלִים (סב) וְהוֹלְכִים לֹא, (סג) וְאִם הָיוּ אוֹכְלִים בַּשָּׂדֶה מְפַזְּרִים מְפַזְּרִים, אַף עַל פִּי שֶׁאוֹכְלִים כֻּלָּם בְּשָׁעָה אַחַת וּמִכִּכָּר אֶחָד, כֵּיוָן מְפַזְּרִים, אֵינָם מִצְטָרְפִין: יג [ת]הֵיכָא דְּלֹא קָבְעוּ מָקוֹם דְּאָמְרִינַן שֶׁכָּל אֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ, (סה) * אִם כֵּן

ק תוספות שם (ד"ה הסבו) והרא"ש (סי' לג) ורבנו יונה (ל: ד"ה תנור) והרא"ה (פסקדת הלרים סב. ד"ה מתני'). ר בית יוסף (ד"ה ופ"ש רבינו ואפילו) ולדעת הטור בסימן קע"ד. ש רבנו יונה שם (לא. ד"ה ואומר). ת רוקח (סי' שכט).

בְּאוּר הַלָּכָה

דִּכְתִיב דְּכֵיוָן שֶׁהוּא סְפֵיקָא דְּרַבָּנָן לְעִנְיַן בְּרָכַת הַמּוֹצִיא יָצָא בְּדִיעֲבַד, וְלִכְאוֹרָה לְפִי מַה שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם (פ"א ה"י) דְּבָרְעִינָן שֶׁיְּקִיר עַל כָּל פָּנִים מְעִנְיַן הַבְּרָכָה, וְהָכָא לֹא הִזְקִיר כִּי אִם בְּרָמְז בְּעָלְמָא, וְהֵיכָן מָצִינוּ בְּרָכָה כָּזוֹ, וְעַל כֵּן לֹא הִתְפַּתְּקִי כִּי אִם לְשׁוֹן הָרִאשׁוֹנִים בְּעִנְיָן זֶה:

יא * אוֹ רַבִּים וְכוּ'. וְכָל זֶה לְעִנְיַן פַּת, וּלְעִנְיַן יַיִן וּשְׁאָר פֵּרוֹת נִתְבָּאֵר בְּסִימָן רי"ג (ס"א) עַיֵּן שָׁם:

*** אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּם. וַאֲפִלּוּ אִם הַמְסֻבִּין יוֹדְעִין בְּעַצְמָן לְבָרֵךְ, מִכָּל מָקוֹם [ב]הַדּוּר מִצְוָה הוּא שֶׁאֶחָד יְבָרֵךְ וְיוֹצִיא כֻּלָּם,** דִּכְתִיב עַם הַדָּרֵשׁ מַלְךְ [מַעֲדָנֵי יוֹם טוֹב] בְּפֶרֶק כֵּיצַד מְבָרְכִין סִימָן ל"ג (אות כ) וְשָׁכֵן כָּתַב גַּם הָרַמְבַּ"ם (הובא בכסף משנה פ"א ה"י ב): *** בְּלֹא הֲסַבָּה. עַיֵּן מֵגֵן אַבְרָהָם** (ס"ק כה) **שֶׁהִצְרִיךְ כְּשֶׁם שֶׁלְּגַי גְּבוּרִים** (לא. אות ב) **דְּאִם מִקְצָתָן מְסֻבִּין אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּם אַף שֶׁאֵינָן מְסֻבִּין, וְעַיֵּן בְּפֶרִי מְגַדִּים** (א"א ס"ק כה) **שֶׁכָּתַב דְּלִדִידָן דִּישִׁיבָה הָוֵי כַּהֲסַבָּה הוּא הַדִּין בִּישִׁבוּ מִקְצָתָן מֵהֲנֵי, וְלַעֲנִיוּת דַּעְתִּי צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל עַל עִקַּר דִּבְרֵי הַמֵּגֵן אַבְרָהָם כְּשֵׁם הַשִּׁלְטֵי גִּבּוֹרִים שֶׁהֲרֵי מְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן** קצ"ג סְעִיף ב' דְּאַף הַשִּׁלְשִׁי צָרִיךְ לְקַבֵּעַ (אוֹתָם) [אִתָּם] בַּהֲסַבָּה עַל כָּל פָּנִים בִּגְמַר אֲכִילָה וּלְדִידָן בִּישִׁיבָה, וְכַמְבֹאָר בְּהָדְיָא בְּדִבְרֵי הָרֹא"ש בְּפֶרֶק שְׁלשָׁה שֶׁאָכְלוּ (סי' א) דְּמִמֵּנּוּ נוֹבַע זֶה הַדִּין, וְיָדוּעַ שִׁיטַת הָרֹא"ש (פ"ו סי' לג) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים וְכֵן סְתָם הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּמַתְנִיתִין מְיֻרֵי בֵּין בִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא וּבֵין בִּבְרָכַת הַמָּזוֹן וְחַד דִּינָא הוּא לְתַרְוַיְיהוּ וְצָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל:

*** יְשִׁיבָה דִּידָן. אֲבָל עֲמִידָה לֹא מְהַנֵּי** [תוספות בְּבְרָכוֹת מ"ג (ע"א) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל הוֹאִיל בְּסוֹף הַדִּבּוּר וְהָעְתִּיקוּ בְּבֵית יוֹסֵף סִימָן רצ"ו (ד"ה כתוב בכ"מ בו) וְכֵן כָּתַב הַבֵּ"ח (סי"ד)] וְשָׁאנֵי הֵהִיא דְּסָעִיף י"ב דְּסָמִיךְ בַּעֲמִידָה דְּשָׁם הֵם יוֹשְׁבִים עַל הַחֲמוֹר:

*** אֶלָּא אִם כֵּן יָשְׁבוּ בְּשֻׁלְחָן אֶחָד וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמֵגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן כ"ו שְׁהִסְפִּיר טַעַם הַדָּבָר דְּבֵיכָא דְּאִיכָּא שֻׁלְחָן וְאֵין כֻּלָּם אוֹכְלִים עַל שֻׁלְחָן אֶחָד מוּכָח דְּאֵין דַּעְתָּם לִקְבֹּעַ יַחַד וּבָטֵל מַה שֶּׁקָּבְעוּ מָקוֹם מִתְּחִלָּה, וְהַגְרָ"א בְּבֵאוּרוֹ **כָּתַב** דְּאַגַּב שְׁטִפָּיהּ מִקַּדֵּם הָעְתִּיק הַמְחַבֵּר בְּשֻׁלְחָן אֶחָד וְכוּ', [ג]**וּכְאֶמֶת לֹא בְּעִינַן כְּלָל שֻׁלְחָן אֶחָד אוֹ מַפָּה אַחַת הֵיכָא שֶׁקָּבְעוּ מִתְּחִלָּה לֶאֱכֹל יַחַד אוֹ בַּעַל הַבַּיִת עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ, אֶלָּא כָּל שֶׁיּוֹשְׁבִין וְאוֹכְלִין בְּיַחַד דְּהֵיינוּ שֶׁאֵינָם מְסֻדָּרִים אֶחָד הֵנָּה וְאֶחָד הֵנָּה מִצְטָרְפִים** וּכְמוֹ בְּסָעִיף י"ב, וּדְלֹא כְּמֵגֵן אַבְרָהָם:

יב * שֶׁלֹּא יָרְדוּ מֵהַבְּהֵמוֹת. צָרִיךְ לוֹמַר וְלֹא יָרְדוּ מֵהַבְּהֵמוֹת [מַאֲמַר מָרְדְּכַי סי"ק סז] וְכֵן הוּא לְקַמָּן בְּסִימָן קצ"ג סָעִיף ג':

יג * אִם כֵּן הַמְבָרֵךְ לְהוֹצִיאָם וְכוּ'. הַקְשָׁה הַשַּׁ"ז (ס"ק יג) **דְּמַאי אִשְׁמְעִינַן דְּוַקָּא הָכָא, הָא אֲפִלּוּ בִּדְקָבְעוּ נַמִּי צָרִיךְ הַמְבָרֵךְ לְהוֹצִיא וְהַשּׁוֹמְעִים לְצֵאת, וְעַיֵּן** בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יז) **שֶׁתֵּרֵץ דְּאִשְׁקַח דְּקָבְעוּ אַף שֶׁצְּרִיכִין כַּוָּנָה לְצֵאת מִכָּל מָקוֹם אֵין צָרִיךְ לְכַוֵּן לְהַדִּיא לְהוֹצִיאָם, דִּמְסְתָמָא כַּוָּנָתוֹ כָּךְ כֵּיוָן שֶׁקָּבְעוּ,** דּוּמְיָא דְּשִׁלּוּחַ צִבּוּר הַנּוֹתֵן בְּשׁוֹפָר דִּלְקַמָּן בְּסִימָן תקפ"ט (ס"ט), וְכָזֶה תֵּרְצוּ גַּם כֵּן שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

[ד]וְכֵן נוֹטֶה דַּעַת הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק"כ) לְהַקֵּל, וּבִסְפִינָה פָּשׁוּט אַף לְהַמֵּגֵן אַבְרָהָם דְּשָׁם הוּא. כְּתִבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּשַׁמָּשׁ הַמְשַׁמֵּשׁ בִּסְעוּדָה יוֹצֵא בִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא אִם שׁוֹמֵעַ וּמִתְכַּוֵּן לָצֵאת, אַף עַל פִּי שֶׁהוֹלֵךְ וּבָא תָּדִיר וְאֵינוֹ קָבוּעַ אֵצֶל הַשֻּׁלְחָן, מִפְּנֵי שִׁדְּרָתוֹ אֲכִילָתוֹ בְּכָךְ: **(סג) וְאִם הָיוּ אוֹכְלִים וְכוּ'.** צָרִיךְ לוֹמַר וְכֵן אִם וְכוּ', וְאִדְּלְעֵיל קַאֵי שֶׁאָמְרוּ נאכַל כָּאן וְיָשְׁבוּ לֶאֱכֹל אֲפִלּוּ הָכִי לֹא מְהַנֵּי כֵּיוָן שֶׁהָיוּ מְפַזָּרִים, דְּבָרְעִינַן שֶׁיִּהְיוּ בְּמָקוֹם אֶחָד [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס"ק יז)]: **(סד) שֶׁלֹּא קָבְעוּ מָקוֹם וְאוֹכְלִים וְכוּ'.** חַד עִנְיָנָא הוּא, **(סה) אִם כֵּן** שֶׁלֹּא קָבְעוּ מָקוֹם בְּשָׁעַת אֲכִילָתָן אֶלָּא שֶׁאָכְלוּ מְפַזָּרִים זֶה לְכָאן וְזֶה לְכָאן אַף שֶׁאָמְרוּ מִתְּחִלָּה נאכַל כָּאן: **יג (סה) אִם כֵּן**

בְּאוּר הַיטֵב

(אם בירך) בֵּ"ח (סי"א). וְצָרִיךְ לוֹמַר מַלְכָּא דְּעָלְמָא מָרֵיהּ. דְּמָלַךְ לְבַד אֵינוֹ מַלְכוּת. עַיֵּן סִימָן רי"ד, מֵגֵן אַבְרָהָם (סק"ב כב): **יב (יז) נאכַל.** אַף עַל גַּב דִּלְעֵיל כָּתַב דְּלֹא מְהַנֵּי אֲמִירָה בְּאֲמִירָה בִּלְא שֻׁלְחָן. מֵגֵן אַבְרָהָם (סק"ב כה): **(סא) וְאִם הָיוּ** קְבִיעוּת בְּאֲמִירָה בִּלְא שֻׁלְחָן. **(סב) וְהוֹלְכִים לֹא.** פֵּרוּשׁ לֹא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דִּבְרָכוֹת נֶאֱמָרִין בְּכָל לְשׁוֹן, הַיְינוּ הֵיכָא דְּלֹא שָׁנָה כְּלָל מְנַסֵּחַ הַבְּרָכָה, אֲבָל הָכָא הָא שָׁנָה מְנַסֵּחַ (נפ) שֶׁקָּבְעוּ חֲז"ל בְּלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וַאֲפִלּוּ הָכִי יָצָא בְּדִיעֲבַד, כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים הִזְכִּיר שֵׁם וּמַלְכוּת וְעִנְיַן הַבְּרָכָה. וּלְפִי מַה שֶּׁפָּסַק הַמְחַבֵּר לְקַמָּן בְּסִימָן רי"ד (ס"א) [א]מַיְירֵי כָּאן דְּאָמַר מַלְכָּא דְּעָלְמָא מָרֵיהּ וְכוּ', וְעַיֵּן בְּמַה שֶׁנִּכְתַּב שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ואפילו), (נכ) וּמַשְׁמַע בְּשֵׁ"ס (מ:) דְּהוּא הַדִּין אִם אָמַר בָּרוּךְ הַמָּקוֹם (נג) מֶלֶךְ הָעוֹלָם שָׁבָרָא פַּת זֶה דְּיָצָא: **יא (נד) שְׁנַיִם אוֹ רַבִּים.** נָקֵט לְשׁוֹן זֶה מִשּׁוּם דִּבְרְכַת הַמָּזוֹן דְּיֵשׁ הוּא דְּדַוְקָא בִּשְׁלשָׁה מְזֻמָּנִין יַחַד וּמוֹצִיאִין כָּל אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ, וּבִשְׁנַיִם אֵין מוֹצִיאִין אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל בִּבְרְכַת הַמּוֹצִיא אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יָכוֹל לְהוֹצִיא בִּשְׁנַיִם אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ, וְהַטַּעַם מְבֹאָר לְקַמָּן רֵישׁ סִימָן קצ"ג בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ב): **(נה) הַסַּבּוּ.** כֵּן הָיָה דַּרְכָּן בַּאֲכִילָתָן דֶּרֶךְ קֶבַע לִהְיוֹת מַטִּין עַל צִדֵּיהֶן הַשְּׂמָאלִית עַל הַמַּטָּה [רַשַׁ"י (מב. ד"ה היו)]: **(נו) עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ.** מִשּׁוּם דְּנִגְרָרִין אַחֲרָיו שֶׁהוּא מֵסֵב לְכָךְ מִצְטָרְפִים עִמּוֹ אֲפִלּוּ בִּישִׁיבָה גְּרֵידָא [בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו ובנה"ב)]: **(נז) הָוֵי קֶבַע.** וְעַל כֵּן אֲפִלּוּ כָּל אֶחָד אוֹכֵל מִכִּכָּרוֹ מִצְטָרְפִין [גְּמָרָא (מב:)]: **(נח) וַאֲפִלּוּ לִבְנֵי חֲבוּרָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵינוֹ בַּעַל הַבַּיִת עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ, וּלְדִידְהוּ אֲפִלּוּ בִּזְמַן הַגְּמָרָא הָוֵי כַּהֲסַבָּה וְכַנַּ"ל: **(נט) וּלְדִידָן אֲפִלּוּ וְכוּ'.** צָרִיךְ לוֹמַר וַאֲפִלּוּ לְדִידָן, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּלֹא תֵּימָא כֵּיוָן שֶׁהִיְּשִׁיבָה דִּידָן הָוֵי כַּהֲסַבָּה דִּידְהוּ, אִם כֵּן בְּמָקוֹם דְּלֹא בְּעֵי הֲסַבָּה לְדִידְהוּ כְּגוֹן שֶׁקָּבְעוּ מָקוֹם לַאֲכִילָתָן, דְּהֵיינוּ שֶׁאָמְרוּ נאכַל כָּאן אוֹ בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, וְכֵן בַּעַל הַבַּיִת עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ דְּלִדִידְהוּ לֹא צָרִיךְ הֲסַבָּה, הָוֵה אָמֵינָא דְּלִדִידָן לֹא צָרִיךְ אֲפִלּוּ יְשִׁיבָה, קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא יְשִׁיבָה לֹא מִיקְרֵי קֶבַע: **(ס) בְּשֻׁלְחָן אֶחָד וְכוּ'.** עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה אלא) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַגְּרָ"א: **יב (סא) כֵּיוָן שֶׁעָמְדוּ וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּזֶה נֶחְשָׁב כְּמוֹ יְשִׁיבָה, וּמִכַּוָּנַת (לד) כֵּיוָן שֶׁאָמְרוּ נאכַל וְהֵכִינוּ בָּזֶה מָקוֹם לַאֲכִילָתָן, וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף י"א: **(סב) וְהוֹלְכִים לֹא.** פֵּרוּשׁ לֹא מְהַנֵּי אֲמִירָה שֶׁאָמְרוּ מִתְּחִלָּה נאכַל, דַּהֲלִיכָה מְבַטֶּלֶת הַקְּבִיעוּת. וְאִם יוֹשְׁבִים בַּעֲגָלָה אַחַת וְאָמְרוּ נאכַל כָּאן וְאוֹכְלִין יַחַד מִסְתַּפֵּק הַמֵּגֵן אַבְרָהָם (סק"ב כד) דְּאָפְשָׁר דִּמְצָטְרְפֵי, דְּאַף עַל גַּב דִּבְעָלְמָא נוֹסֵעַ בַּעֲגָלָה כְּמַהֲלַךְ דָּמֵי, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים כֻּלָּם יוֹשְׁבִים בַּאֲגָדָה אַחַת יֵשׁ לוֹמַר דִּמְצָטְרְפִין, דִּקְבִיעוּת מְצָטְרְפֵי, דְּאַף עַל גַּב דְּהוּא מוֹדֶה דִּבְעִינַן שָׁם וּמַלְכוּת, דְּהָא כְּתִבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּהָרִאשׁוֹנִים דִּלְפִי הַמַּסְקָנָא רַבִּי יוֹחָנָן (שם) סְבִירָא לֵיהּ כְּרַבִּי מֵאִיר, וְרַבִּי יוֹחָנָן סְבִירָא לֵיהּ דְּבְעִינַן שָׁם וּמַלְכוּת: **יב (מד) אֲבָל בְּלֹא אָמְרוּ נאכַל לֹא מְהַנֵּי, אֲפִלּוּ לְדִידָן דִּישִׁיבָה אַצְלָנוּ הָוֵי כַּהֲסַבָּה, דְּהָא בְּעִינַן דְּוַקָּא עַל שֻׁלְחָן אֶחָד: (סה)** מַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס"ק יח), וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א שֶׁגַּם הוּא הִסְכִּים כֵּן בְּכָל זֶה לְדִינָא אַף דִּבְפֵרוּשׁ הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (סי"ג) כתב 'דעלמא' בסוגריים [וראה במקורות וציונים שם]. **ב]** וכתב בשו"ע הרב (סי"ח): ומכל מקום רשאים הם לקבוע יחד על דעת שלא להצטרף, כמו שיתבאר בסימן רי"ג. ולפיכך נהגו עכשיו לברך כל אחד לעצמו משום שהתמון לא היו נזהרים מלהשיח בין שמיעת הברכה להטעימה, לכן הנהיגו לברך כל אחד לעצמו. וכיון שנהגו כן הרי זה כאילו היתה דעתם בפירוש בקביעותם יחד שקובעים על דעת שלא להצטרף ופטורין מהידור זה. **ג]** ובשו"ע הרב (סט"ו) כתב שצריך שלחן אחד או מפה אחת כמגן אברהם. **ד]** ובשו"ע הרב (סט"ז) נשאר בספק.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah